

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi.)
Telefon: Automata 294—52.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P Félévre 4 P
Negyedévre 2 P

Budapest, 1932.

XIII. évfolyam, 41. szám.

Vasárnap, október 9.

Megalakult az új kormány. Gömbös Gyula a miniszterelnök.

Jelentettük, hogy a *Károlyi* Gyula gróf miniszterelnök lemondásával bekövetkezett kormányválság megoldása céljából a Kormányzó Ur sorozatos kihallgatásokon hallgatta meg a politikusokat. Szeptember hó 27-én, kedden sorrend szerint *Széchenyi* Bertalan gróf és *Beöthy* László, a felsőház alelnökei, *Czettler* Jenő, a képviselőház alelnöke, *Szerédy* Jusztinián bíboros-hercegprímás, *Wolff* Károly, a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt vezére, *Gaal* Gaston, a Független Kisgazdapárt vezére, végül *Rassay* Károly járultak a Kormányzó Ur elé és kifejtették véleményüket a helyzetről.

Másnap, szeptember hó 28-án, szerdán délelőtt tovább folytatódtak a kormányzói kihallgatások. *Bessenyei* Zénó, *Lázár* Andor, *Dési* Géza, *Kozma* Jenő, *Csizmadia* András, *Schandl* Károly és *Biró* Pál egységspárti képviselők jelen-

tek meg a Kormányzó Ur előtt. Délután a Kormányzó Ur elsőnek *Korányi* Frigyes báró pénzügyminisztert fogadta, aki beszámolt genfi tárgyalásairól. *Korányi* báró után *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter kihallgatása következett, majd negyed hatkor *Gömbös* Gyula honvédelmi miniszter járult a Kormányzó Ur elé. *Gömbös* Gyula kihallgatása másfél óra hosszat tartott.

Másnap, szeptember hó 29-én, esütörtökön a Kormányzó Ur, miután meghallgatta a politikusok nagy csoportját, még egyszer kihallgatáson fogadta *Bethlen* István grófot, az Egységspárt vezérét, és *Károlyi* Gyula gróf miniszterelnököt. Utánuk *Gömbös* Gyula honvédelmi miniszter jelent meg a Kormányzó Ur előtt. Kihallgatása után a következőket mondotta a reá várakozó újságíróknak:

A felsőiregi telepesek egy csoportja a telep boltja előtt. (Lásd a cikket.)

— A főméltóságú Kormányzó Ur megbízott miniszterelnököknek, egyben legteljesebb bizalmáról biztosított.

— A főméltóságú Kormányzó Ur deznált miniszterelnököknek, egyben legteljesebb bizalmáról biztosított.

Este fél nyolckor a Magyar Távirati Iroda a következő hivatalos közleményt adta ki:

A Kormányzó Ur Gömbös Gyulát bizta meg a kormány megalakításával.

Az új miniszterelnök az Egységespártban.

Gömbös Gyula deszignálásának híre már napokkal előbb előrelátható volt. Az Egységespárt nagy rokonszenvvel várta a jelölését, s amikor elterjedt a hír, hogy a Kormányzó Ur megbizta Gömböst a kabinetalakítással, az egységespárti képviselők igen nagy számmal gyűltek össze a párt helyiségeiben. Hét óra után érkezett meg a pártba Bethlen István gróf. Jelen volt a párt elnöksége, valamint Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter.

Nyolc óra előtt néhány perccel érkezett meg Gömbös Gyula az Egységespártba. Amint belépett a tanácskozóterembe, a párt elnöksége, Bethlen István gróffal és Keresztes-Fischer Ferencel az élén elébe siettek és melegen üdvözölték a deszignálás alkalmából. A képviselők tömegesen siettek Gömbös Gyulához és lelkes ünneplésben részesítették.

Gömbös Gyula ezután a következő beszédet mondotta:

— Mélyen tisztelt barátaim! Öfőméltósága engem a legteljesebb bizalmáról biztosított és megbízott a magyar királyi kormány megalakításával. Első utam Károlyi Gyula gróf, volt miniszterelnökhöz vezetett, első szavam a volt miniszterelnököknek szólt, akivel együtt dolgoztam Szegeden, akihez ma is a legmélyebb nagyrabecsülés szálaí fűznek.

— Második utam, természetesen, az Egységespártnak szól, mert azt a munkát, amelyet végezni akarok, az Egységespártra támaszkodva kívánom végezni. Miután az én egész életem nyílt könyv és ennek a pártnak régi tagja vagyok, miután Bethlen Istvánnal együtt ennek a pártnak megalakításában részem volt, azt hiszem, nekem e pillanatban kormányprogramot adnom nem szükséges, mert fel fogásomat az összes kérdésekben ismerni méltóztattok. Abban a pillanatban, amikor a kabinetet megalakítani bátor leszek, ismét eljövök, hogy a részletekről beszámoljak és programot adjak.

— Méltóztassatok vállalkozásomat, amelyet a nemzet e nehéz pillanatában vállaltam, bizalmatokkal lehetővé tenni. Egyről legyetek meggyőződve — fejezte be szavait Gömbös Gyula — minden igyekezetem, minden akarásom és minden meggyőződésöm ennek a nemzetnek szól.

Zajos éljenzés és taps fogadta Gömbös Gyula rövid, de nagyhatású beszédét, amelyet csaknem minden mondatánál a helyeslés, időnkint a felcsattanó taps szakított meg.

Az ünneplés zaja elcsöndesedett, amikor Bethlen István gróf, az Egységespárt vezére, üdvözölte Gömbös Gyulát a párt nevében. Bethlen István ezeket mondotta:

— Tisztelt barátaim, engedjétek meg, hogy e baráti kör érzéseit én tolmácsoljam és üdvözöljem Gömbös Gyula mélyen tisztelt barátomat, akivel éveken keresztül együtt dolgoztam a forradalmi időkben és a forradalmi idők után és azokban az időkben, amikor mint honvédelmi miniszter tárcát vállalt.

— Ő ennek a pártnak fia. A mi körünkbeli való és mint ilyen jön körünkbe. Azzal jön, hogy erre a pártra kíván támaszkodni a kabinet megalakításánál és politikájának folytatásában. Mi szeretettel és bizalommal üdvözöljük e percben és kívánjuk, hogy e pártnak igazi érzéseit, igazi politikai törekvéseit, igazi programját valóra váltsa. Meg vagyok győződve, hogy minden percben, úgy, mint most az elsőben, ezzel a párttal kíván együttműködni.

— A magam részéről teljes bizalommal üdvözölöm és kérem a párttagokat, hogy előlegezzék számára a bizalmat

addig is, amíg a kész kabinetlistával programját ki fogja fejteni.

Zajos helyeslés, éljenzés és taps fogadta Bethlen István gróf szavait, majd ezután a párt nagy számban egybe gyűlt tagjai csoportokra verődve, baráti eszmecserét folytattak. Gömbös Gyula sorra ment egyik csoporttól a másikig, mindenkit barátságosan köszöntött és végül az újságírók vették körül a deszignált miniszterelnököket.

Az újságírók üdvözlését Gömbös Gyula nagyon szívélyesen fogadta, majd amikor a programja felől érdeklődtek, ezt mondta:

— Szerdán, október hó 5-én, a pártkörben tájékoztatotom erről a pártot.

Az új kormány.

Gömbös Gyula deszignált miniszterelnök szeptember hó 29-én megalakította kormányát. A kormánylistát Gödöllőn bemutatta a Kormányzó Urnak, majd az audiencia után Gömbös Gyula megjelent az Egységespártban és közölte, hogy kormányát megalakította. Az új kormány a következőképpen alakult meg:

Miniszterelnök és honvédelmi miniszter: Gömbös Gyula.

Külgügyminiszter: Puky Endre, a képviselőház al-elnöke.

Pénzürgyminiszter: Imrédy Béla, a Nemzeti Bank igazgatója.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Hóman Bálint, a Nemzeti Múzeum főigazgatója.

Igazságügyminiszter: Lázár Andor képviselő.

Belügyminiszter: Keresztes-Fischer Ferenc.

Földmivvelésügyi miniszter: Kállay Miklós képviselő.

Kereskedelemügyi miniszter: Fabinyi Tihamér képviselő.

A kinevezésről szóló kormányzói kéziratok a Budapesti Közlöny (hivatalos lap) október 2-iki, vasárnapi számában jelentek meg.

Az új kormány tagjainak eskütétele kedden, október hó 4-én, ment végbe ünnepélyes formaságok között.

Nemzeti munkaterv.

Gömbös Gyula miniszterelnök október hó elsején fogadta a fővárosi lapok képviselőit és vázolta előttük azokat az irányelveket, amelyek kormányának működését megszabják.

— Nehéz feladat elé állítottam — mondotta. — A nehézségekkel, melyek reám hárulnak, teljességgel tisztában vagyok, azokat erős hittel, vakakarattal, elsősorban pedig önmegtadadással akarom leküzdeni. Remélem, hogy a nemzet, méltányolva eddigi tevékenységemet, segítségemre lesz, mert a nehézségeken csak közös munkával lehetünk urrá.

— Befelé, úgy, mint kifelé, hirdetem a békés munkát és az ehhez szükséges eszközök megteremtését. Hirdetem a nemzeti öncéluság gondolatát, mert a mai viszonyok között és a magyar nemzet adott helyzetében csak ez a gondolat lehet eszménye a politikai vezetőnek és a politikai társadalomnak.

— Hirdetem a realitások politikáját, mert ma a realitások korát éljük és jól tudom, hogy hiába kergetnénk délibábokat, azokat csakhamar elűzné az élet könyörtelen valósága.

— Tudom, hogy csupán következetes munkával érhetem el célomat. Érzésem és elgondolásom az, hogy az egész nemzet lelkét át kell formálni. Az a körülmény, hogy sokáig nem élvezhettük a független nemzeti lét lehetőségeit, szükségessé teszi, hogy a nemzet lelkileg is beállítsák a független Magyarország gondolatkörébe.

— Mindenkit egyformán magyarnak tartok, aki a nemzetet velem és az arra hivatottakkal együtt szolgálja. A szélsőségek ellen harcot hirdetek és minden körülmények

Béla és Zsitvay Tibor dr. volt minisztereknek meleg köszönetét nyilvánította; *Korányi* Frigyes báró, volt pénzügyminiszter a felsőház tagjává élethossziglan kinevezte; *Teleszky* János ny. miniszternek az elsőosztályú Magyar Érdemkeresztet adományozta; *Darányi* Kálmán miniszterelnökségi államtitkár-

nak a II. fizetési osztály jellegét (kegyelmes cím) adományozta; végül *Rott* Nándor dr. veszprémi püspöknek az elsőosztályú Magyar Érdemkeresztet adományozta. Végül a Kormányzó Ur *Korányi* Frigyes bárót ismét kinevezte a *Pénzügyi Központ* elnökévé.

Időszerű adóügyi tudnivalók.

Szepesy Mihály budapesti ügyvéd október 2-án a rádióban előadást tartott az időszerű adóügyi kérdésekről. Előadását az alábbiakban ismertetjük:

A súlyos gazdasági viszonyok mellett igen sok adózó elmaradt a rendes adóbefizetésekkel. A kormány, hogy az összegyűlt adóhátralék megfizetését lehetővé tegye, úgy rendelkezett, hogy *kamatmentesen fizethessék a hátralékot azok az adózók, kik az ez évi három első negyedre eső adót, késedelmi kamatokat is beszámítva, szeptember hó végéig lefizették.*

Kérdés merül fel most arra nézve, hogy mi történik azokkal az adózókkal, akik nem voltak abban a helyzetben, hogy a folyó évi első háromnegyedre esedékes adójukat — a késedelmi kamatokat is beleszámítva — megfizethessék.

A rendelet csakis kamatmentes, tehát kedvezményes fizetésekről rendelkezik. Nem zárja ki azonban azt a lehetőséget, hogy a *hátralékos adófizetők a törvényes késedelmi kamat fizetése mellett részletfizetési kedvezményt kérhessenek.* Nem zárja ki tehát azt az eddig is érvényben volt rendelkezést, hogy két pengős bélyeggel ellátott rendes kérelemre a *m. kir. adóhivatalok* a részletfizetési kedvezményeket a törvényes kamat fizetése mellett meg ne adhassák. Az így hozott határozat, ha az adózóra nem kedvező, négy pengős bélyeggel ellátott fellebbezéssel a *pénzügyigazgatóság*hoz megfellebbezhető. A fizetési kedvezmények vagy adóelengedés iránti kérelmeket *mindig a községi elöljáróságoknál, városokban pedig a városi adóhivataloknál kell beadni,* mert ha akár a pénzügyigazgatóságnál, akár a pénzügyminisztériumnál adnák be a kérelmet a felek, ez csak hátráltatja az ügy elintézését.

A községi elöljáróságok és a városi adóhivatalok az engedélyezett részletek pontos fizetését a legszigorúbban ellenőrzik és ha valaki az engedélyezett részletet az előírt határidőben be nem fizeti és az ily irányú felhívástól számított nyolc napon belül sem pótolná a részletet, a *kamatmentességet elveszti és ez az elvesztett kedvezmény semmi körülmények között meg nem újítható még akkor sem, ha a mulasztást az adózó valami formában igazolni is tudná.*

Ha az adózó előre befizeti a még nem esedékes adótartozását, *ugy a kincstár évi 6 százalékos kamattérítésben részesíti az illetőt.* A mezőgazdák, vagyis azon adózók, akik jövedelmük tulnyomó részét a mezőgazdaságból nyerik, két pengős bélyeggel ellátott külön kérelemre *adótartozásukat két egyenlő félévi részletben fizethetik meg és pedig november hó 15-ig és május hó 15-ig.* Minden kérelem nélkül azonban havi egyenlő részletekben is törleszthetik adójukat, természetesen kamatfelszámítás nélkül.

A folyó évi *jövedelem-, vagyion- és általános kereseti adó* ellen beadott fellebbezések tárgyalása a vidéken már folyamatban van. A felszólamlási bizottság tárgyalására a felek felkészülten menjenek el és vigyék magukkal mindazokat a bizonyítékokat, melyeket az írásbeli fellebbezésben felsoroltak, mert a bizottság általános kijelentésekre nem tudja elbírálni az adózó fellebbezését. Aki üzleti könyveket vezet, vigye el a könyveit, vigye el a múlt évi adóívét, amelyet előzetesen az adóhivatalnál, il-

letőleg előljárásnál zárasson le, hogy abból megállapítható legyen a tényleg fizetett adó összege. *Ha ingatlanán bank- vagy magántartozása van, okvetlen vigyen magával igazolást arról, hogy mennyi volt a tőketartozás múlt év december 31-én és a múlt év folyamán kamat és költség címen összesen mily összeget fizetett le.* Általában minden bizonyítékot el kell vinni, amely a kivetett adó nagyságának megdöntésére és az adó leszállítására alkalmas.

Az adófelszólamlási bizottság határozatát meg lehet panaszolni a *m. kir. közigazgatási bíróság*hoz. A panaszt az írásbeli határozat átvételétől számított tizenöt nap alatt kell benyújtani annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek területén a felszólamlási bizottság működik. A panaszt akkor is be lehet adni, ha az adózó a bizottsági tárgyaláson kijelentette volna, hogy a hozott határozatban megnyugszik. A panaszíratra a következő bélyeget kell ragasztani: Ha a megpanaszolt adó 2000 pengőnél nem több, 2 pengő és minden további megkezdett 1000 pengő után 1 pengő.

Többen kérdést intéztek hozzám, hogy ha megtakarított pénzüket nem a bankba teszik, hanem kölcsönképpen kihelyezik, *az adós által fizetett kamat után kell-e valami illetéket fizetni?* 1932 május 15-től kezdve a magánhitelezők 10 százalékos kamatilletéket kötelesek fizetni a kölcsön adott tőkék befolyó kamatai után. Ha kötelezvényt állítanak ki, arra a kölcsön 0.6 százaléka, mint okirati bélyeg jár. A banktól folyószámlabetét vagy takarékbetét után kapott kamatok mentesek az illeték alól, ugyan csak mentesek az évi 10 pengőt el nem érő kamatösszegek. Nem esik kamatilleték alá az áruhitel után felszámított kamat sem. Kamatnak kell tekinteni az elnevezésre való tekintet nélkül a kölcsöntőkék után kapott minden ellenszolgáltatást. A hitelező az előljárástól *kamatlerovási ívet* köteles beszerezni, az esedékes kamatilletéket ezen az íven okirati bélyegjegyekkel kell leróni ráragasztás útján és valamelyik postahivatalnál vagy adóhivatalnál keletbélyegzővel lebélyegeztetni.

A hitelező minden esetben, mikor az adóstól fizetést kap, köteles elszámolást adni, melyben szerepelnie kell a követelés kezdő összegének, a fizetés összegének, feltüntetve azt, hogy abból mennyi a kamat és mennyi az esetleges törlesztés és a még fennmaradó követelések. Az elszámolásban fel kell tüntetni a kamatlátat, valamint azt is, hogy a fizetett kamat mely időre szól. Az adós köteles a kapott elszámolásokat a tartozás teljes kiegyenlítése után is még két évig megőrizni és bármikor felszólításra az adóhivatalnak bemutatni, mert ellenkező esetben a le nem rótt kamatilletékkért a hitelezővel egyetemlegesen felelőssé tehető.

A kamatilleték a kapott kamatösszeg 10 százaléka, melyet a felvételtől számított 8 nap alatt le kell róni. A lerovás elmulasztása, vagy késedelmes teljesítése esetén a kamatilleték tiszteres összegét (tehát a kapott teljes kamatösszeget) kell, mint felemelt illetéket leróni. A hitelező köteles a kamatilleték lerovási ívet a követelést biztosító jelzólógról való lemondását tartalmazó törlési engedély kiállítását követően 15 nap alatt az adóhivatalnak felhívás nélkül, önként beszolgáltatni. Ellenkező esetben 50 pengőig

terjedő birsággal sujtható. Ha a kamatilleték lerovási ívet felhívásra nem adja be, úgy 300 pengőig terjedő pénz-bírság szabható ki. A kamatilletéket az adósra áthárítani nem szabad.

Végül az adózók figyelmébe ajánlom, hogy a most kézbesítés alatt álló adóíveket ne csak átvegyék, hanem azt alaposan is vizsgálják, hogy vajjon az abba beirt adók helyesen vannak-e felvéve, mert a reklamálását 15 napon belül és pedig az átvételtől számítva kell megtenni az előjárásnál. Mindenki zárassa le a múlt évi adóívet és állapítsa meg, hogy helyesen van-e hátralék vagy esetleg a tulfizetés a folyó évi adóívbe áthozva és hogy a befizetési rovaton a tőke rovatban feltüntetett összeg végeredménye egyezik-e az adóív belső baloldalán a folyó évi összes befizetés alrovaton feltüntetett összeggel.

A bitófa árnyékában megtört a pest-hidegkuti gyilkos.

A pestvidéki törvényszék rögtönítelő tanácsa szeptember hó 27-én ült össze, hogy ítélezzék Éder József, a pest-hidegkuti sánta gyilkos fölött, aki *egy revolverlövessel kioltotta a Malom-csárda tulajdonosa feleségének életét.* Éder József, csakugy mint a csendőrségen, a törvényszéken is konokul tagadta tettét, hiába tárták elé a bizonyítékokat és hiába ismerték fel a tanuk. A rögtönítelő

tanács háromnapos tárgyalás után, szeptember 29-én, délután egy órakor hirdette ki ítéletét. A törvényszék bűnösnek mondotta ki Éder Józsefet egyrendbeli szándékos emberölés büntetében és ezért *halálra ítélte.* Az ítélet kihirdetése után a rögtönítelő tanács kegyelmi tanácsa alakult, de *nem ajánlották kegyelemre a gyilkost.*

Éder Józsefet ezután rabszállító autón a gyűjtőfogházba szállították. Itt, a siralomházban már várta *Oltványi József* római katolikus lelkész. Éder meggyönt, majd *Török Miklós* dr. ügyvédet, védőjét hívatta, akinek bevallotta, hogy *ő a gyilkos, szánja a bűnét, bűnhődni akar.* A védő értesítette a fogház igazgatóját a történetekről, mire a rögtönítelő tanács egyik bírása és *Oláh János* ügyész felkeresték a halálraíteltet és a beismerő vallomását jegyzőkönyvbe vették. A jegyzőkönyvet Éder József aláírta.

Délután öt órakor került a sor a kivégzésre. Amikor kezei és lábai már meg voltak kötözve, így szólt Éder József:

— *Egy pillanatot kérek. Megbocsássonak nekem az urak és megbocsássonak mindazok, akik ellen vétettem. Bocsásson meg az Isten is.*

Ezután *Kovács János* állami ítéletvégrehajtó Éder Józsefen végrehajtotta a halálos ítéletet.

Mit csinálnak egy főnyereménnyel a szerencsés nyertesek?

Egy osztálysorsjegy-főárusító érdekes statisztikát állított össze, hogy mit csináltak a sorsjáték nyertesei a hirtelen nyakukba szakadt sok pénzzel. Kiderült, hogy a pénz hatása jellem, vérmérséklet, foglalkozás, műveltség szerint egészen különböző.

EGY TANÍTÓ például, aki 80.000 pengőt nyert, azonnal elhagyta szolgálatát, vett egy kis házat, földet, jámbor ember lett, sok szegényen segített, pénzét arra fordította, hogy minden bucsun részt vehessen és minden bucsujáróhelyet lehetőleg felkeressen.

EGY SOFFŐR viszont, aki 60.000 pengőt nyert, már sokkal üzletiesebben fogta fel a dolgot. Kiszámította, hogy évi bére és borrhálója jóval több, mint nyert pénzének a kamatai, tehát megmaradt a régi foglalkozása mellett és pénzének nagy része most is a bankban fekszik.

EGY KÁVÉHÁZTULAJDONOS eltitkolta családjá előtt, hogy megütötte a főnyereményt, mert nem akarta, hogy az embereknek esetleg nagyobb köre szerezzen tudomást a dologról. „Ha megtudják, hogy ilyen gazdag vagyok, irigykedni fognak rám” — mondta.

EGY PÉKSEGÉD 20.000 pengőt nyert. Mikor a hírt megkapta, nyugodtan visszament a műhelybe, ott dolgozott hajnalig, mert nem akarta előbb felvenni a pénzt, amíg napi munkáját be nem fejezte.

EGY ÁLLAMI HIVATALNOK, aki egy főnyereményt nyert, annak azt tanácsolta egyik barátja, hogy vonuljon vissza és éljen a tőkéből. A tanácsot nem fogadta el, megmaradt hivatalában, mert úgy találta, hogy munkátlanul megölné az unalom.

EGY KERESKEDŐNEK egyenesen a fejébe szállt a pénz, amit nyert. Diszes palotát építtetett és a bejárat fölé márványtáblát tétetett. A táblán olvasható volt, hogy a palota osztálysorsjátékon nyert pénzből épült.

EGY LEÁNY nem tudott férjhez menni, mert nem volt meg a hozománya. Megtakarított pár pengőért vett egy nyolcad sorsjegyet, mellyel nemrég nyert oly nagy összeget, hogy hozománya, férje, lakása lett egyszerre és ma boldog családanya.

EGY KISGAZDA nyert szintén egy nagy összeget, vett magának egy birtokot és most is gazdálkodik.

EGY TAKARITÓNŐ, ki pár év előtt nyerte a főnyereményt, vett születési helyén kis földet, házat és boldogan él családjával együtt.

EGY GAZDAG EMBER nyert 120.000 pengőt. Fele összeget különböző jótékony intézeteknek ajándékozta, a többit pedig világméretű utra használta fel.

EGY SZEGÉNY ASSZONY, kit már gyermekével együtt a lakásból ki akartak tenni, egy nyolcad sorsjeggyel nyert 30.000 pengőt és így egyszerre megszabadult a további nélkülözéstől.

EGY FODRÁSZ nyert 24.000 pengőt, adósságait kifizette, üzletét megnagyobbította és fényesen berendezte.

Képek a felsőiregi telepítésről.

Balról: Bordás József 30 holdas telepes tanyája. — Jobbról: Mudris Béla 30 holdas telepes háza. Oldalt a földkunyhó, melyben ideiglenesen laktak.

Alföldi telepesek Tolnamegyében.

Amint az ember a tolnamegyei *Felsőireg* községet elhagyja, vagy *Tamási* felől halad *Muth-pusztá* felé, különös látvány tárul a dunántúli tájhoz szokott szem elé. Nagy területen, kisebb-nagyobb távolságban egymástól, apró kis házikók emelkednek ki a halmok között, egy-egy épülő kis tanyának első, több helyen még befejezetlen épületei, amelyeket a *Jászárokszállásról* két évvel ezelőtt ideköltözött telepesek szorgalma emelt. A dunántúli gazdaember nem is nagyon tud megbarátkozni ezzel a neki egészen szokatlan látvánnyal és kocsisom, egy tamási gazda, nehezen érti meg, amikor a tanyarendszerű település előnyeit kezdtem neki magyarázni.

Muth-pusztá azelőtt *Zichy* Rafael gróf birtoka volt, amelyen tizenkét éven keresztül bérleti gazdálkodás folyt. Vagyonváltás utján ez az 1100 holdas birtok az állam kezére került, amelyet azután a jászárokszállási képviselő: *Czettler* Jenő és az odaváló esperes-lelkész: *Aczél* József kezdeményezésére 80 jászárokszállási családnak osztottak ki. Jászárokszállás ugyanis a község határa már nem nyújt elegendő megélhetést az ott élő lakosság számára, a föld is meglehetősen elaprózódott és így nagyon kapóra jött az ottaniaknak a kedvező alkalom, hogy a Dunántulnak ezen a termékeny és szépfekvésű részén teremtsenek maguknak új otthonot.

A kezdet nem volt könnyű, mert megfelelő telepítési törvény híján az új települők nem sok támogatást remélhettek. A föld ára is magas volt: 1080 pengő holdanként, amely ma semmiesetre sem ér többet 500—600 pengőnél. Ezenkívül át kellett venniük a majorépületeket is a hozzátartozó 30 holdas területtel együtt, mégpedig rendkívül magas áron: 200.000 pengőért (ezt az összeget ugyanis az állam *Zichy* Rafael grófnak már kifizette), amely a telepítvényi terület minden katasztrális holdját külön 150 pengővel terhelte meg. Ezenkívül a korábbi bérlő *Hirsch* Imre, aki magának szeretete volna megvásárolni a birtokot, elköltözése előtt mindenképpen igyekezett kellemtelenedni a telepeseknek és még a szerződészerű munkálatokat sem teljesítette rendszeresen.

A fentemlített 80 család — melynek 60 százaléka vagyontalan, részben egy kis házzal rendelkező földmunkás volt — 1930 őszén, illetőleg 1931 tavaszán költözött át az itt reá váró nagy bizonytalanságba. A költözködés költségeit ugyan előlegezte az OFB, itt azonban, ezen a számukra idegen helyen, üres kamrával indultak neki az új életnek. Nagy szerencséjükre a felsőiregi földesurban: *Koröföld* Móríc báróban, olyan melegsívű emberbarátra akadtak, amilyenre nem is számítottak. Saját igájával vitette be a

telepeseket a 13 kilométerre fekvő vasutállomásra; 25 családot a báróné a hékúti gyermeknyaraló-telepén tartott és élelmezett hat hónapon keresztül, mert a majorban nem találtak volna maguknak elegendő lakást. Többek közülük így is földbevált kunyhóban húzták meg magukat. Az uradalom ezenkívül munkát adott és ad ma is azoknak a szegény telepeseknek, akik erre rászorulnak. Az uradalom tisztikara is a legmesszebbmenően támogatja a telepeseket és tanácsal, utbaigazitással látja el őket.

A telepesek még koránt sincsenek túl a kezdet nehézségein. Igaz, hogy már egy-kettő kivételével felépítették házaikat, huszonötöt a leendő község belterületén, a többiek pedig tanyarendszerben saját földjükön, részben *FAKSz-kölcsönnel*, részben régi ingatlanaik eladási árából, azonban az első két esztendő nagyon mostohán ütött ki számukra. Az első évben — tulnyomó részt a korábbi nagybérlő hibájából — gyenge-közepes termésük volt, ezenkívül a baromfivész egész baromfiállományukat elpusztította, az idén pedig az óriási rozsdakár miatt 3—4 métermássa ocsu termett, úgy, hogy a gazdáknak tetemes összeget kellett buzavetőmagra kiadni, mert Tolnamegye állami vetőmag-akcióban nem részesedett. Az állattenyésztésből még nem sok jövedelmük lehetett, mert az állatállomány nagyon gyenge; ezidőszert 58 szarvasmarha, 100 ló és számár és mintegy 200 darab sertés van a telepen. Igaz, hogy a holdanként 70 pengőt kitevő évi vételártörlesztést és kamatot egyelőre felfüggesztették és helyett 21 pengő használati díjat fizetnek a telepesek holdanként és 10 pengő adót, továbbá akik *FAKSz-kölcsön*ből építették fel házaikat, átlag 110 pengő évi törlesztést, ezenkívül a költözködési költségek megfizetését is sürgeti az OFB végrehajtás terhe mellett és ugy hallják, hogy a majorépületek 200.000 pengős vételára is hamarosan esedékessé válik. Ilyen körülmények között nagy az aggodalom bizonytalan jövőjük miatt.

Szabó Sándor, a telepesek vezetője, aki 68 holdas darabon gazdálkodik, kalauzolt végig a telepen. Bizony még minden nagyon kezdetleges állapotban van, bár a telepesházak külsőleg nagyon csinosak és tetszetősek.

— A telepesek általában nem bánták meg, hogy ideköltözködtek — magyarázza *Szabó* Sándor — és lassan kezdik megszokni az itteni viszonyokat. Kezdetben különösen az asszonyokkal volt sok baj, akik alföldi szokás szerint régi otthonukban kényelmesebben éltek és nehezen tudták beletörödni abba, hogy nekik is meg kell fogni a dolog végét. Bizony sokat kellett gyülekezni nekik, amíg ezt megértették. Ma már néhány család kivételével, akik sehogysé tudnak alkalmazkodni a telep rendjéhez, mindnyájan

szorgalmasan, egész erejük megfeszítésével dolgoznak és ha a terhek agyon nem sújtanak bennünket, reméljük, hogy boldogulni is fogunk. Sajnos, még máig sem intézték el a vételárleszállítás iránti kérelmünket a pénzügyminisztériumban, ami itt sok nyugtalanságnak az oka. A 200.000 pengos árban átvett épületek anyagértéke szakértői becslés szerint sem tesz ki többet 40—50.000 pengónél, amit az épületek szétbontásánál mi is tapasztaltunk, mert nagyon sok anyagot nem tudunk felhasználni az új telepházák felépítéséhez.

— Nagyon sokat köszönhetünk Mayer János volt földművelésügyi miniszter urnak, akinek a támogatása nélkül nem is mertünk volna ide lejönni. Ő adott 50.000 pengő forgótőkét, amelyet egymás között aránylagosan osztottunk fel és részben a telepházák felépítésére, részben a legszükségesebb felszerelések beszerzésére fordítottuk. Nagyon sok még a hiány és pótolnivaló, amíg megerősödhetünk, de bizunk abban, hogy az illetékesek nem fogják engedni, hogy ez a kísérlet, mely a jövő telepítéseknél hasznos tanulságokkal szolgálhat, kudarcra végződjék.

Kerék Mihály.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

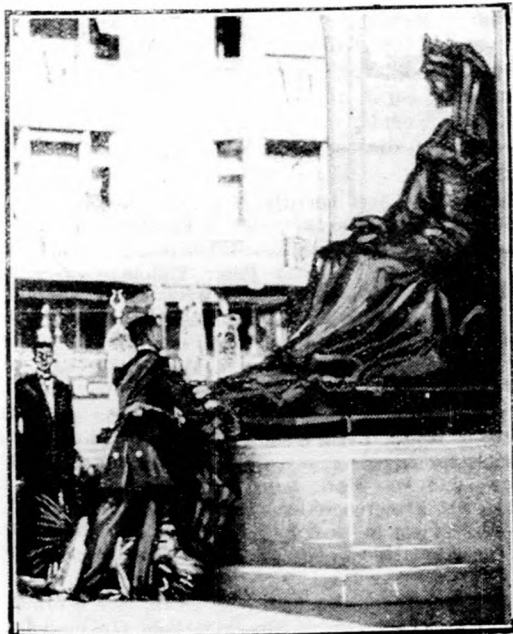
Schmidt Miklós baranyamegyei képviselő levélben értesítette Pesthy Pál elnököt, hogy az Egységspártból kilép.

Eckhardt Tibor független kisgazdapárti képviselő levelet intézett Almásy Lászlóhoz, a képviselőház elnökéhez, akinek bejelentette, hogy lemond miskolci mandátumáról és a *mezőcséti mandátumot tartja meg*. A miskolci listán az Eckhardt után következő pótképviselő *Blotay István*, aki pártunkívűli ellenzéki programmal került be a képviselőházba.

A *Mezőcséten* 1932 augusztus 28-án megtartott képviselőválasztást, amelyen Eckhardt Tibort 105 szótöbbséggel képviselővé választották, Purgly Emil földművelésügyi miniszter választói a közigazgatási bíróságnál panasszal támadták meg. A petícionálók képviselője, *Battlay Dezső dr.* budapesti ügyvéd, a panaszt a bíróságnál már be is nyújtotta.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök október hó elsején bucsuzott el a miniszterelnöki palotában munkatársaitól. A bensőséges és megható búcsúünnepélyen résztvettek a miniszterelnökség valamennyi ügyosztályának képviselői.

Itt említtük meg, hogy *Gömbös Gyula* miniszterelnököt az ország minden részéből üdvözlőlátványokkal halmozzák el.

A Kormányzó Ur megkoszorúzza Erzsébet királyné szobrát.

Felvétel a székesfehérvári m. kir. téli gazdasági iskolába.

A székesfehérvári m. kir. téli gazdasági iskolában a tanév november hó elsején kezdődik. Az intézet célja, hogy kiscgazdák és kisbérlok fiait hazafias szellemben nevelt, tanult gazdákká képezze ki, kik képesek legyenek saját birtokukat okszerűbben kezelni. Az iskola tanterve felöleli az összes gazdasági szaktárgyakat, valamint közismereti tárgyakat, háziipart és levele segédoktatói képesítést nyújt. A vidéki gazdafiak az iskola internátusában nyernek az egész tanfolyam tartamára 160 pengőért teljes ellátást, mely összeg 40 pengős havi részletekben is fizethető. Tekintettel a mai nehéz terményértékesítési viszonyokra az iskola fenti összeget terményekben is elfogadja. Az elméleti oktatás a négy téli hónapra, u. m. november, december, január és februárra terjed ki. Felvételi feltételek: betöltött 17 éves életkor, egészséges testalkat, irni, olvasni tudás és szülői beleegyezés. Mindazok, kik az iskola 1932/33-ik tanévére felvételt kívánják magukat, forduljanak bővebb felvilágosításért az iskola igazgatóságához (Székesfehérvár, Horthy Miklós-tér 48.).

MEZŐGAZDASÁG

Az őszi búkkönyfélék.

Hazai szárazjellegű éghajlatunk alatt az ősszel vethető takarmányféléknek különösen nagy jelentősége van, mert ezek természetse mindig biztosabb, mint a tavasszal vethető takarmányoké. Nagy előnye még az őszi takarmányféléknek az is, hogy a talajról tavasszal korán, már május hónapban, vagy június elején lekerülnek és utána módunkban áll a talajt vagy kitünően előkészíteni őszi kalászos alá, vagy pedig értékes másodterménynek (rövid tenyészidejű tengeri, csalamádé, köles, mohar stb.) kihasználni. Az ősszel vethető takarmánynövények sorában első helyen állanak a búkkönyfélék. A gyakorlati életben általában őszi búkköny neve alatt foglaljuk össze az ősszel vethető búkkönyféléket. Itt azonban szükséges közelebbről megismernünk az egyes őszi búkkönyféléket és pedig három fajtaról kell említést tennünk:

1. *A közönséges őszi búkköny*. Régen csak ezt ismerték, ami nem más, mint a tavaszi búkkönynek (*Vicia sativa*) őszi változata. Azonban ez a búkköny őszi vetésre nem vált be, mert legtöbbször kifagyott, úgy, hogy ezt nem is termesztik, még a kereskedésben sem igen lehet kapni.

2. *A szöszösbúkköny* a gyenge homoktalajoknak kifejezetten nagyon értékes őszi takarmánynövénye. Rozssal kell vetni, azonban korai vetést kíván, legkésőbb szeptember végéig, mert késői vetés esetén könnyen kifagy. Hátránya még az is, hogy magot nagyon nehezen lehet belőle kapni. Egyébként rozssal keverten vehetjük úgy, hogy egy kat. holdra számított 80—100 kg. keveréknek fele rozsz, fele szöszösbúkköny legyen. Magja végett lehet úgy természetünk, hogy a rozsz vetőmagja közé 10—15 kilogramm szöszösbúkkönymagot keverünk, mely esetben kapunk egy rendes őszirozstermést és a rozsz közül a szöszösbúkkönyt csigatriórral kiválaszthatjuk. Általában ha magot akarunk hagyni, akkor a szöszösbúkköny a keverékben jobb, ha kisebb arányban van. Ezenkívül szükséges, hogy *hosszabb tenyészidejű rozsfajtával* legyen vetve (pl. hatvani, lovászpatonai, petkusi), mert a késői rozsszal a szöszösbúkköny magja jobban összeérik.

3. *Pannonbúkköny*. Jobb talajokon a szöszösbúkköny helyett ajánlatos természetni, mert a szára husosabb, levele dusabb, takarmánya izletesebb és nagy előnye az,

hogy késői vetés esetén is jól állja a telet, azonkívül bőven köt magot. A halványzsárga virágú pannonbüköny csak a legutóbbi időben vonult be nálunk a természetbe, a magyaróvári Orsz. M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás révén. *Legány* Ödön külön a pannonbüköny nevesítésével is foglalkozott és az általa kinemesített pannonbüköny valóban értékes takarmánynövénye a magyar gazdának. Kiváló előnye, hogy fagyállósága ugyyszólván tökéletes és még elkésve, október hó folyamán is vethető, mert még akkor is sikerülhet, ha a hó alatt kel ki. Jobb talajt kíván, mint a szöszbüköny, ámde ezzel szemben nagy előnye, hogy nemcsak zölden, hanem szénává száritva is, az állatok nagyon szívesen fogyasztják, úgy, hogy ezen tulajdonságánál fogva jól pótolhatja a tavaszi bükönnyt (zabosbükönnyt) mindenütt ott, ahol ennek termesztése bizonytalan. Mivel a pannonbüköny később fejlődik ki, mint a szöszbüköny, ezért a pannonbükönnyt mindig búzával kell vetni. Ebből is kat. holdanként 80—100 kg. magkeverék szükséges és ha takarmánynak termesztjük, akkor gabonaszortávrozra vethető. Ha magja végett termesztjük, akkor a bükönnyt kisebb arányban kell a keverékbe felvenni, mégpedig úgy, hogy egyharmad vagy egynegyedes része legyen a keveréknek büköny, a többi buza és ebből a keverékből 60 kg. vethető el kat. holdanként. A pannonbüköny maga a búzával egyidőben érik és cséplésénél akár a cséplőgép triórszerkezetével, akár utána közönséges triórral, vagy esigatriórral könnyen szétválasztható.

A forgalomban őszi bükönnyek nevezett büköny rendszerint a pannonbüköny. A szöszbükönnyt külön ilyen néven is nevezik meg a kereskedelemben és ez a megkülönböztetés szükséges is, mert e két bükönnyféleknek a termesztési módja egymástól valamelyest eltér. Az úgynevezett közönséges őszi bükönnyt, amely sem a pannonbükönnyel, sem a szöszbükönnyel nem azonos, ne termesztjük, mert ennek fagyállósága nagyon gyenge. Az eddigi tapasztalataink során valahányszor közönséges őszi bükönnyt próbáltunk ki, az mindig kifagyott és legtöbbször az igazolódott be, hogy az illető kereskedő, aki őszi bükönny néven szállította, nem őszi bükönnyt, hanem közönséges tavaszi bükönnyt küldött. Éppen ezért ezzel a bükönnyel kísérletezni sem érdemes.

(„Kamarai Értesítő”, Győr.)

Az érelmeszesedés korai halált jelent!

Egy orvos beszél hozzád! **Most jelent meg!**

Az érelmeszesedés természetes megelőzése, gyógyítása és kezelése

IRTA: DR. BUCSÁNYI GYULA
egészségügyi tanácsos, főorvos.

Ára:

P 1.50

Vidékre való szállításnál a portót felszámítjuk.

A mű kiváló szerzője részletesen foglalkozik az érelmeszesedés lényegével, az érelmeszesedés okaival, az érelmeszesedés tüneteivel, természetes gyógykezelésével, mit szabad és mit nem szabad enni és inni, stb., stb. Ez a nagyszerű kis könyv értékes tanácsaival részletes utasításokat ad korunk e veszélyes betegségének megelőzésére, elkerülésére és a már meglévő betegség gyógyítására.

Megrendelhető a **VASÁR NAP** könyvosztályában.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

Vidéki gyümölcskiállítások.

Szeptember hó 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor volt a *nagykőrösi kertgazdasági* kiállítás ünnepélyes megnyitása. A kiállítással kapcsolatban délután négy órakor tartotta az *Országos Kertészeti Egység* első vándorgyűlését *Páll Béla* gazdasági iskolai igazgató és *Kökény Dezső* dr. elnöklésével. *Ma hács* Mátyás, a M. Kir. Kertészeti Tanintézet igazgatója, előadást tartott a nagykőrösi gyümölcstermelés fokozottabb fejlesztésének módjairól, utána a folyó ügyek során a kertgazdálkodás nehézségeit tárgyalták. — A *kecskeméti gyümölcskiállításra* szeptember hó 25-én, vasárnap reggel két filléres gyors érkezett 2500 vendéggel. Az érkezőket *Nyul-Tóth* Pál dr. tanácsnok üdvözölte a város nevében. A szombat reggel megnyitott kiállításon idáig 12.000 néző fordult meg. A kiállítási zsűri döntése szerint Kecskemét város nagydíját *Kocsis Pál* kiállító nyerte szülőivel. Az Országos Mezőgazdasági Kamara nagydíját pedig a *kecskeméti gyümölcsszindikátus* nyerte.

Kartelenkivüli szérumgyárat létesítenek Debrecenben a gazdáknak.

A Tiszántul vidékén kétfélmillió pengő kárt okozott idén a sertésvész, amelynek terjedését nagyrészt azért nem tudták megakadályozni, mert az oltóanyag túlságosan drága volt a szegénységgel küzdő gazdaközönség számára. A gazdák most *kartelenkivüli szérumtermelő intézetet* létesítenek Debrecenben, amely lényegesen olcsóbb áron fogja az oltóanyagot forgalomba hozni, s így lehetővé fogja tenni a vész megelőzését.

Testnevelési diszérmet alapított a Kormányzó Ur.

A Kormányzó Ur a testnevelés és sportüzés terén kifejtett érdemes tevékenység jutalmazására *testnevelési diszérmet* alapított. Az új diszérmet alapszabályai szerint az új kitüntetés célja, hogy a sport terén kifejtett tevékenység *látható jelvény* legyen jutalmazható. A diszérmet bronzból készült, előlapján a Kormányzó mellképe díszíti, hátlapján *Pro Fortitudine* felírás olvasható. Sötétkék és fehér csikos, illetve sötétkék szalagon, balmellen kell viselni és ismételt adományozás esetén a szalagra bronz kereszt-sávot kell tenni. Ezt a diszérmet adományozni lehet annak, aki külföldi versenyeken Magyarországnak különös dicsőséget szerez, vagy hazai versenyeken nemzetközi viszonylatban is értékes eredményt ér el, valamint, aki a testnevelés terén legalább tíz éven át érdemes működést fejt ki. A hivatalos lap október hó 2-iki száma közli az új kitüntetés alapítóoklevelét, valamint alapszabályait, egyuttal azonban egész sorát hozza azoknak a kitüntetéseknek is, amelyeket a Kormányzó Ur a losangelesi olimpiáson Magyarországot dicsőséggel képviselt sportembereknek adományozott.

Arlotta olasz követ bucsuja. Vasárnap délelőtt vett bucsut a távozó budapesti olasz követtől a Fasiszta Párt budapesti szervezete és a magyarországi olasz kolónia. A budapesti fascio nevében *Calabro*, a Pázmány Péter Tudományegyetem olasz tanára bucsuzott *Arlotta* nagykövettől, majd *Santelli* Italo lovag, a Magyarországon élő olaszok nesztorja, adta át a kolónia emlékalbumát. A könnyekig meghatott nagykövet megilletődött hangon vett bucsut honfitársaitól és a többi között a következőket mondotta:

— Magyarországot és a magyar népet *soha az életben elfelejteni nem fogom*. Legdrágább emléke lesz diplomáciai pályafutásomnak az az idő, amelyet *ebben a joftalanul megalázott országban töltöttem*. Csak annyit mondhatok nektek, ne csak szeressétek ezt a szerencsétlen országot és a benne lakó nagy-szerű népet, hanem *teljes erővel dolgozzanak annak jólétéért és az igazságért, amelynek napja egyszer bizonyosan el fog következni*.

Arlotta nagykövet szeptember hó 28-án, este 6 óra 20 perccor utazott el a Délivásutról. Bucsuztatásán társadalmi életünk kitünőségei megjelentek.

Október 6...

Immár két emberöltő óta virrasztanak felettünk az aradi vértanúk szellemármányai s ezalatt a két emberöltő alatt egyre ragyogóbb fényességgel lobog a magyarság kegyeletének szent lángja. A tizenhárom tábornok ma is vezére a magyar szíveknek s őre a szabadságnak, melynek halhatatlanságát éppen azzal bizonyították be, hogy meghaltak érte... Másfél évtizede idegen láb tapodja a röögöt, melyet az ő porló tetemük szentelt meg, de a lelkiük, az örökké égő szabadságlelek riogatva élesztgeti a tüzet a magyarság szívében. Tudjuk, hogy egy szent napon megindulunk és akkor nem lesz gát, mely megállíthasson bennünket. Egy ezredéves múlt dicsősége hajt előre, az aradi szellemármányok vezetnek majd s vajjon a halandó élők megállíthatnak-e bennünket, akiket halhatatlan holtak vezetnek?

Óriási földrengés a Balkánon. Kalkidike félszigetén szeptember hó 26-án, este 9 óra tájban tíz perces heves földrengés volt, mely hajnalban megismétlődött. A földrengés kiterjedt Macedónia és Trácia területére is. Kalkidike félszigetén a halálos áldozatok száma több mint kétszáz. Öt falu teljesen rombadőlt; tíz másik faluban a házak fele beomlott. *Mintegy 2400 család hajlék nélkül van.* A földrengés szeptember hó 28-án éjszaka megismétlődött és ismét tetemes kárt okozott.

Kitüntetés — életmentésért. A Kormányzó Ur a miniszterelnök előterjesztésére Balázs Sándor és ifjabb Fekete István békéscsabai lakosoknak önfeláldozó és bátor magatartással végbevitt életmentésért, továbbá Kovács Károly mérgezési elemi iskolai tanulónak bátor magatartással véghezvitt kétredebelt életmentésért a magyar bronz érdeméremet adományozta.

Szerezze meg Ön is a lehetőségét annak, hogy ne legyen kedvetlen, kilátástalan az élete, hanem reményesége legyen egy szebb élet és boldogabb jövő iránt! Vegyen egy osztálysorsjegyet, önmagának és családjának tesz vele szolgálatot, mert mihielyt sorsjegye van, már meg is szerezte a jóleső reményt, hogy 10.000, 20.000, 25.000, 30.000, 40.000, 50.000, 100.000, 200.000, 300.000 aranypengőt nyerhessen. 42.000 sorsjegyet sorsolnak ki az új sorsjátékban, közel 8 millió aranypengő készpénzben. Tehát szerencse fel! Mindenkinél és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye! A húzások október 20-án kezdődnek. A sorsjegyek hivatalos árai: $\frac{1}{4}$ = 24 pengő, $\frac{1}{2}$ = 12 pengő, $\frac{1}{4}$ = 6 pengő, $\frac{1}{8}$ = 3 pengő az összes főelárusítóknál.

Dr. Bucsányi Gyula, az ismert budapesti főorvos, a természetes életmód előharcosa, most jelentette meg a legújabb könyvét „Az érelmeszesedés természetes megelőzése, gyógyítása és kezelése” címmel. Az érelmeszesedés, mint tudjuk, egészségünk lassu hanyatlását és korai halált jelent. Okai elsősorban természetellenes oktan életmóddal, melyhez járulnak még a mai nehéz életkörülményekkel járó gondok következményei. Egészségtelen és természetellenes életmóddal, táplálkozásunkkal nap-nap újabb s újabb bűnöket követünk el egészségünk ellen. Bucsányi főorvos ezen munkájában világos, egyszerű és mindenki számára könnyen érthető formában adja meg a helyes életmód és helyes táplálkozásra vonatkozó utasításait, melyek követése biztos mód arra, hogy ezen gyakori és ugyszólván minden negyvenedik év felé közeledő embert fenyegető vészélyes betegséget elkerüljük. A mű elterjedését nagyban elősegíti azon körülmény, hogy ára csak P 1.50 és mindenki számára könnyen hozzáférhető. Kiadója az ismert budapesti könyvkiadó Novák Rudolf és Társa cég. Kapható a „Vasárnap” könyvosztályában.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a **Ferenc József** víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Imádság.

Oltalmazd meg én édes Istenem
Utjain, amerre jár.
Hogy veszély, baj ne érje, lelkében
testében ne essen kár.

Tárd ki felette oltalmazó kezed,
Hogy ne fogjon rajt csábítás,
Csak az, ami szép, jó és magasztos,
Legyen számára — varázs.

Adj kezébe erőt, — agyába eszméket,
Hogy szépet alkosson.
Nevét a hír, dicsőség vegye szárnyaira,
Sikert, sikerre hajmozzon.

Hozz szemére álmat, ha pihenni vágyuk
S az ének legszebb anyaga
Legyen az őrzője, legyen álmainak
Éber virrasztója.

Végül küldj hozzája meleg fuvallatot,
Lelkére süssön forró napsugár.
Fagyja, jege, hogy felengedjen — megértsen —
S legyen benne nyár — forró nyár.

Irta: SCHELLER ANNA (Nagykanizsa).

A szombathelyi téli gazdasági iskola ifjúsági gazdakörének vándorgyűlése. A szombathelyi magy. kir. téli gazdasági iskola ifjúsági gazdaköre folyó évi szeptember hó 25-én tartotta első ideoi őszi gazdaköri vándorgyűlést Nagysimonyi községben. A vándorgyűlésen résztvettek: Jánossy Gábor országgyűlési képviselő, Csöndes Ádám dr., tb. szolgabíró, Laczkó Lujza és Harsányi Lujza dr. gazdasági tanárnők, Porcoláb János dr., Zongor János dr. ügyvédek, Vig Lajos dr. járásbíró, Rhédey István dr. állatorvos, Borsa Pál dr. orvos, az iskolát végzett sok aranykalásos gazda és a falu egész gazdaközönsége. Az iskola tantestületét és a tanulólifjúságot a község nevében Szabó István körjegyző és Ábrahám Sándor gazdálkodó, a Faluszövetség helyi elnöke fogadta. A vasutállomástól a tűzoltó-, a levente- és a dalegylet kíséretében a Hősök Emlékhöz vonult fel a tanulóság, ahol Szabó Lajos II. tanuló, ifjúsági elnök, megkoszoruzta a szobrot, majd a tisztelgő felvonulás után, ünnepi istentiszteletet következtek, amelyeken Pintér Imre róm. kat. plébános és Mól Aladár ev. lelkész intéztek üdvözlő- és buzdítószavakat az ifjusághoz. Ezekután 10 órakor a gazdaköri gyűlés vette kezdetét. Gajdary László dr. igazgató üdvözlőszavai után, Jánossy Gábor, a cell-dömölki kerület köztisztviselőben álló országgyűlési képviselője, intézett lelkes beszédet a megjelent nagyszámú gazdaközönséghez és az iskola ifjusághoz. A szabadelőadásokban és szavaltatokban gazdag műsor során megállapítást nyert, hogy a téli gazdasági iskola nevelő, oktató munkája következtében a kiskunalfjak ugy fellépésük, mint tudásuk tekintetében sokat haladtak előre. A műsor egyik igen kedves szórakoztató száma volt a Ludván Sándor igazgató-tanító vezetése alatt álló nagysimonyi dalegylet magyar-nótaszáma. A gazdaköri gyűlés után közös ebéd volt, ahol Gajdary László dr. igazgató pohárköszöntője után, Jánossy Gábor országgyűlési képviselő lelkes szavakkal esztelte a gazdasági iskolák fontosságát. Ebéd után a község gazdái nál udvarszemlék következtek, melyek során Ábrahám Sándor mezőgazdasági szakiskolát végzett gazdának, a nagysimonyi Faluszövetség helyi elnökének majorudvara különös dicsőretet érdemelt. A gazdag program után az ifjuság a tanári testület vezetése mellett hazautazott.

Halasi csipkéből készült terítőt küldenek Mussolini feleségének. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének központja a már világszerte híres halasi csipkéből készült terítőt ajándékozott Mussolini feleségének. Markovics Mariska kiskunhalasi csipkeműhelyében készült remekművet az elmúlt héten szállították fel Budapestre, innen juttatják el Rómába.

Szorulásban szenvedőknél, az „Igmándi” víz válik be legjobban.

AZ UTOLSÓ CSOMÁD

R E G É N Y

28

IRTA: FÖLDES GÉZA

Szerelmes lelke olyan, mint egy szép virágos kert. A jó Isten ezt a virágos kertet teleszórta a leg szebb virágokkal. Olyan sok a virág benne, hogy a földje nem is látszik. Mit törődik Csomád ur, ha e sokaságból az őszi szél naponként egy-két virágot el is hervaszt? Elég dus ez a kert s a virágokból ha el is hervad valami, marad még elég. A hiányt észre sem lehet venni.

Csomád urat már az is boldoggá teszi, hogy ennek a szerelemvirágos kertnek Kati a királynéja. És ő ennek csak bámulója, hódolója.

Elragadtatásban gyakran szavalgatja a Bölcs Salamon „Érekek éneke“ egyik szép mondását: „Mint az almafa az erdő fái között, olyan az én szerelmem az ifjak között.“

Ha Csomád urnak a figyelmessége kimeríthetetlen, ezzel szemben a Kati gyöngédsége utolérhetetlen. Ketten ők egymást kiegészítik és elmondhatjuk: semmi sem hiányzik, hogy ezt a házasságot boldognak is lássuk.

Kati nemcsak Csomád urnak a szemefénye, elragadtatással beszél róla mindenki, aki ennél a háznál megfordul. Pedig sokan fordulnak meg. A jóbarátok nem győzik eléggé magasztalni a figyelmességét. Az a véleményük, hogy több ilyen háziasszony nincsen ezen a világon. De ha azzal a két fekete szemével valakire rámosolyog, az már olvad is és nem lehetne olyan kívánsága Katinak, amit azonnal ne teljesítenének.

A ház temérdek vendége között felette sok az idegen is. Eljönnek messzünnen ide, hogy ezt a telepet megnézzék, tanulmányozzák. Némelyeket az üzleti érdek hozta ide. Ezek olaszok, franciák, németek, angolok. Kati ezekkel is úgy társalog, mintha éppen az ő országukban nőtt volna fel.

A cselédség és a munkásnép is csodálattal beszél róla. Nem büszke, nem kevély s ha akármelyikkel szóba áll, kedves és elragadó.

A ház és a környezet a régi. Nem változott itt semmi. Még a butorok is a régiek és ott állanak ma is, ahova első ízben kerültek. És mégis milyen egészen más itt most minden.

Csomád ur már ritkábban emlegeti az ősök hagyományait. Nem kérkedik a születés adta előnyökkel. Az embereket már ő is aszerint mérlegeli: kinek mennyit ér a lelke?

Mikor a főispán itt volt vendégségben és megismerte ezt az asszonyt, azt mondta Csomád urnak:

— Barátom, ez egy nagystilű hölgy. De ugy tudd meg, ha ez a nagyvilágban élne, a leghiresebb kalandornők között emlegetnék a nevét.

— Nem tudom, Csomádon mire menne egy kalandornő? — felelte jóízű nevetéssel a házigazda.

Katinak Csomád ur már elmondotta a Ráki el-tűnését is. Kati eziránt is nagy részvétet mutatott és azóta a Ráki szobájában mindennap friss virág szórja az illatát.

És ez Csomád urnak olyan igazán jól esik. Hiszen ő ide naponként bejő, itt időz és most még jobban hiszi, hogy Ráki egyszer mégis csak hazajő.

*

Már hetek óta lázban van az egész Csomád. Sőt ez a láz elragadt a vármegye vezető uraira is. Egy hónap mulva lesz tíz esztendeje annak, hogy ez a hatalmas ipartelep megkezdte áldásos munkáját. Ez nagyon is méltó az ünneplésre. Erre készülnek most mindnyájan.

Az ünnepség főirányítója Kati. A rendezés munkájából azonban részt követel itt mindenki. A vezető mérnökök csakugy, mint a munkások.

Abban már megállapodtak, hogy augusztus elsőjén tartják meg ezt az ünnepet.

Az országos közállapotok ugyan nem voltak felette biztatók s a nemzet lelkében is nehéz volt az ünnepi hangulatot ébresztgetni.

S mintha minden ellenünk esküdött volna, még az időjárás miatt is rendkívüli napokra virradt az ország. Budapest felett július 23-án olyan rettenetes vihar zugott végig, hogy arról nemcsak a gyökeréből kidöntött utszéli fák, hanem hét embernek a halála és harminckilencnek súlyos sebesülése is keserű emléket hagyott. És ez a tomboló vihar az egész országon végigszárguldott, mintha ez is figyelmeztetni akarta volna az embereket: vigyázzatok, mert nagy megpróbáltatások várokozhatnak titeket!

És Csomád mégis ünnepre, vigasságra készült.

Akárcsak a hatalmat kezükben tartó nagyjaink. És csodálatos, hogy a dátumok milyen pontosan összevágának. Ferenc Ferdinánd trónörökös és a felesége a „Viribus Unitis“ nagy hadihajón június 23-án indult el Boszniába a nagy hadgyakorlatra. Fényes ünneplés várta őt ott... Őt nap mulva Szerajevóban a merénylők golyói életüket kioltották.

(Folytatjuk.)

Csak a remény...

*Szomoru a világ,
Szomoru a nóta,
Ethereadt a virág,
Ősz lett már azóta.*

*Kiupadt a könnyem,
Elfakult a bánat,
Kihulltak belőlem,
A parázsló vágyak.*

*Csodás esokor-álmok
Nem csábítanak többé,
Könny mosná párnámat,
Ha még sírni tudnék.*

*Ha akad is köztük
Egy tarka, egy fehér,
Elsuhan a jöttük:
Marad csak a remény.*

(Beküldte: KONTRA).

erdélyi, csehszlovákiai, lengyel, francia és olasz termékek is erős nyomást gyakorolnak a világpiacon és ezért szakkörökben valószínűk tartják, hogy még további áreszkünnéssel kell számolni. Ezzel szemben a lucernamag iránzata erősen megszilárdult és különösen a jó minőségek élénk keresletnek örvendenek. A külföldi érdeklődés a különböző országokból jónál nagyobb arányokból öltött és az árak úgy a bel-, mint a külföldön lényegesen emelkedtek. **Fehér-here** iránzata tartott, az árak változatlanok. Külföldön ismét néhány tétel elhelyezést talált. **Szöszbükönnyben** esendes az üzlet. Jó minőségű tételek iránt némi érdeklődés mutatkozik. **Pannonbükönny** iránzata változatlan, elsőrendű, idegen bükönnyfajtától mentes minőségek iránt mutatkozik érdeklődés. **Gazdák részéről szöszbükönnynek, pannonbükönnynek, ősziborsónak, fümagvagnak még kielégítő kereslete van. A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersdrúért 100 kilonként, budapesti paritásában: káposztarepce 25—25.75, vörösköles 8.25—8.75, lucerna 75—90, lóhere 75—80, szöszbükönny 18—20, kék mák 92—94 pengő.**

Liszt. A nyílt piacokon: Luzadara 46—50, duplanullás finom tisztaliszt 40—44, nullás 38—44, kettős főz 38—40, négyes kenyérliszt 36—38, hatos 36 fillér kilogrammonként.

Ábraktakarmánypiac. Árpakörpa 8.50, borsóhéj 9, borsókorpa 9, buzakonkoly 9, konkolydara 9.50, lenmagpogácsa 17, napraforgópogácsa 15, repcepogácsa 10, rozskonkoly 8.50, rozskörpa 8, rozsoesü 7, rozstakarmányliszt 11, szójabab-pogácsaliszt nagyban 23, szójabab-pogácsaliszt kicsinyben 25, tökmagpogácsa 19 pengő métermázsánként.

Burgonya. Az árak középszélesen, 100 kilogrammonként budapesti paritásában értendőek és magyar, átlagminőségű, azonnal szállítandó árura vonatkoznak. Krüger étkezésre 3.30—3.50, Ella étkezésre 3.70—3.80, nyári rózsza étkezésre 6.50—7.50, őszi rózsza étkezésre 4.75—5.50 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 4.80—5.50, harmadrendű csomagolásra 4—4.40, muharszéna 4.40—5.50, lucernaszéna 7—7.50, lucerna és muharkeverék 6, lucerna és szénakeverék 5.20, alomszalma, elsőrendű 4.20, másodrendű 3 pengő métermázsánként, zsupszalma 0.30—0.35 pengő kévéként.

Tenyészmarhák és jármosok. Elsőrendű belföldi jármosokör (tarka) 0.44—0.48, elsőrendű belföldi jármosokör (fehér) 0.44—0.48, másfél éves öszök 0.40—0.45, másfél éves tinók 0.35—0.40, fiatal friss fejős tehén 0.60—0.70 pengő kg-ként, élőszuliban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal kislógas örök, páronként 100 kg, vagy azon felüli szuliban 40—45 fillér, prima hízott bárányok páronként 75—80 kg között 40—45 fillér kg-ként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg szulylevénással.

Lövésár. Csikó 30, igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 280—400, könnyű 200—290, alárendelt minőségű lovak 35—190, vágólovak 26—150 pengő darabonként.

Vágómarhavasár. Ökör középminőségű 40—50, kivételesen 64, bika közép 36—45, tehén legjobb 48—54, közép 34—47, kicsontozni való 24 fillér kilogrammonként, élőszuliban.

Gyapju. A magyar piacra a forgalom a lefolyt héten körülbelül 50.000 kilogrammra tehető. Középfinom fésűs- és szövetygyakúért 1—1.05 pengő és jobb minőségekéért 1.10 pengő körüli árakat fizettek ab Budapesten.

Husvásár. *Marhahus a nyílt piacokon:* Rostélyos, vastaghátszín, felsál, fehérpesenye stb. 120—240, fartsó, lapocka, puha hátszín 120—220, csontos oldalas, tarja, szegye 100—140, szegye 80—120, gulyásnak való 60—120, nyelvé 150—200. — *Borjúhús:* felszelet comb 200—260, sütni való 100—220, pörköltnek való 60—120. — *Juh- és bárányhús:* Juhcomb 140—180, gerinc, lapocka 120—140, pörköltnek való 80—120. — *Sertéshús:* Friss karaj 180—240, comb, tarja, lapocka 160—190, oldalás 130—160, füstöltkaraj, lapocka, tarja, oldalas 150—320, olvasztani való szalonna 188—220, sózott kenyérszalonna 188—220, füstölt 200—240, hárj 200—230, tepertő, zsíros 180—240, sertészsír 212—220 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. *Elő állatok nyílt piacokon:* Tyúk 180—320, csirke 80—250, ruca 140—250 fillér darabonként, ludmáj 350—600 fillér kilogrammonként. — *Tojás:* Teatojás 8—9, főző 6½—7 fillér darabonként.

Vad. A nyílt piacokon: Szarvascomb 200, gerinc 350, lapocka 100, egyéb 40—60, őzgerinc 300—400, comb 200, egyéb 50, vaddisznó gerinc 200—300, comb 160—200, egyéb része 40—50 fillér kilogrammonként, nyul bőrből darabonként 300—350, fácán 160—220, fogoly 50—120 fillér darabonként.

Hal. *Elő állatok a nyílt piacokon.* Harsa 240—360, ponty 160—260 fillér kilogrammonként. — *Rák.* 10—80 fillér darabonként, nagyság szerint.

Tej és tejtermékek. A nyílt piacokon: Teljes tej 34, lefőlőzött 10, aludt/tej 100, tejszín 180—220, tejjől 120—180 fillér literenként, centrifugált teavaj tömbben 280—320, 10 dkg-os csomagolásban 320—380, főzővaj 240—280, szedett vidéki 240—280, tehetúrú 70—100, sovány tehetúrú 36—60, juhtúrú 200—280, kevertúrú 160—200, juhsajt 180—220, hazai ementáli sajt 280—400, hazai trappista 180—280 fillér kilogrammonként.

Száraztőzelék és száraztészta. A nyílt piacokon: Lenese 32—80, hántolt feles borsó 46—80, aprószemű fehér bab 24—32, nagyszemű 44—100, színes 34—48, finom Árpakása 70—100, durva 46—68 fillér kilogrammonként.

Zöldség. A nyílt piacokon: Sárgarépa, csomója 4—10, petrezselyem 2—10, zeller darabja 2—8, kalarábé kilogrammja 16—20, karfiol 30—60, makói vöröshagyma 10—12, közönséges 7—12, fokhagyma 40—80, cékla 10—24, fejeskáposzta 6—14, savanyított káposzta 2—36, kelkáposzta 7—14, vöröskáposzta 18—26, fejes saláta darabja 4—12, fodros saláta 20—30, torna kilogrammja 60—180, őszi rózsaburgonya 7—9, nyári 10—12, Ella 6—8, kifli 16—24, tömör esipérke gomba 200—300, szegfűgomba 160, szárított gomba 1000, fekete retek 6—20, savanyítani való ugorka 35—60, salátának való 20—36, kovászos 40—60, zöldpaprika, kiesi 12—20, nagy 8—24, főző tök 8—16, gyalult 20—24, vajbab, hüvelyes 16—50, kifejtett 30—50, zöldborsó, hüvelyes 36—60, kifejtett 60—160, paradicsom 4—8, konzerv literje 80—100, sóska 16—26, paraj tisztított 26—46, fillér kilogrammonként, zöld tengeri cserő darabonként 3—6 fillér.

Gyümölcs. A nyílt piacokon: Nemes fajalma 60—120, közönséges 16—50, fajakörte 80—140, közönséges 30—80, befőzni való 40—70, beszteker szilva 16—36, magvaváló őszibarack 26—140, nem magvaváló 20—140, befőzni való 30—120, csemegecsöves 30—50, kevert 24—28, közönséges 16—24, fajgördődinnye 5—8, közönséges 3—5, faj sárga 20—40, közönséges 8—20, áfonya 120—160, szilvaiz 96—160, gyümölcsiz 140—360, nagy papírhéjú dió 120—180, keményhéjú dió 60—110, dióbél 380—460, meggyoró, héjazott 320—480, mandula héjazott 440—660 fillér kilogrammonként, citrom 10—14 fillér darabonként.

Fűszer, mák, méz és háziszappan. A nyílt piacokon: édes nemes paprika 280—320, féledes gulyás 240, rózsapaprika 200, erős 160, kereskedelmi 120—140, kék mák 96—120, pergetett méz 120—140, házi szappan 120—160, közönséges szappan 90—120 fillér kilogrammonként.

Nyersbőr. Marhabőr minden szuliban magyar 0.50, tarka 0.60, borjubőr rövid lábúval 0.75 pengő kilogrammonként.

Sertésvásár. Könnyű sertés 70—100, közepes sertés 95—112, nehéz sertés 114—116, prima keresztzett 112—114 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Paprika. *Termelői árak kg-ként Szegeden:* Csöves paprika füzérenként 0.70—1.10, édesnemes paprika 0.80—1.25, féledes paprika 0.65—0.75, elsőrendű paprika 0.40—0.50, másodrendű paprika 0.30—0.35, harmadrendű paprika 0.25—0.30 pengő. — *Kalocsán:* Füzéres csöves paprika 0.25—0.30, édesnemes paprika 0.95—1.15, rózsapaprika 0.50—0.65, másodrendű paprika 0.25—0.35, harmadrendű paprika 0.10—0.15 pengő kilogrammonként.

Ciromszakál takaró szalma átlagárban 16, belésszalma átlagárban 8 pengő métermázsánként.

Cirommag átlagárban 3.50 pengő métermázsánként.

Borpiac. A termelőknél alig van óborkészlet. Jelenleg falusi árúért 1.10—1.20, urasági tételéért 1.40—1.60 pengőig fizetnek hektoliterenként az állomás, jobb minőségű áru még drágább. A szüretet májdnem mindenütt megkezdték. Az alföldi vidékeken a kadarka falusi mustok igen alacsony, 14—17—18 cukorfokúak és a mennyiség is sokkal kevesebb, mint amennyire számítottak. Az uradalmaknál is nagy a eszalódás a minőség tekintetében. Aránylag igen sok a törköly és kevés a must. Az ország termését átlagban 40 százalékkal kisebbre becsülik, mint a múlt évben. Falusi mustokért 60—70 fillért, uradalmi mustokért 80—90 fillért fizetnek klosterneburgói cukorfokoként, de kevés áru kerül eladásra.

Szesz és szeszitalok. Az összes szeszfajta ára változatlan. **Gyümölcspálinka:** Törkölypálinka változatlan árban, seprőpálinka 2.80 pengőig, szilvium (nyári áru) 3.50 pengőig, kék áru 4.20 pengőig, eperpálinka 2.90—3 pengőig kelt el az állomás 10.000 literfokoként + 3 százalék forgalmi adó.

Idegen pénznemek vételei és eladási ára 1932. évi október hó 3-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól, akkor, ha eladunk idegen pénzt. A zárójelben levő szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Egy pengőnél többre kerül egy darab:* Angol font 19.75 (20.15); dollár 5.70 (5.73); holland forint 2.29 (2.30); német márka 1.35 (1.36); svájci frank 1.10 (1.11) pengő. — *Egy pengőnél kevesebbre kerül egy darab:* Cseh korona 16.91 (17.01); román leu 3.46 (3.56); szerb dinár 8.88 (9); olasz lira 29.90 (30.20); francia frank 22.30 (22.50); lengyel zloty 63.95 (64.45) fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: MAYER EMIL.

KIADJA: AZ UJ BARÁZDA LAPKIADÓ RT.

FELELŐS KIADÓ: FARAGÓ ALADÁR.

„Baromfitömő-készülék”

8 éves multja és több ezer elismerő levele igazolja tökéletességét, mert egy perc alatt tömhet vele libát és a fulladás ki van zárva. Olesó! Kérjen árjegyzéket.

Cím: KUGLER SÁNDOR, MAKÓ.

Gyűjtsünk új előfizetőket a „Vasárnap” részére